

**Informator
Turystyczny**

**TWIERDZA MODLIN
DLA DZIECI**

Wydawca: Adach Advertising Sp. z o. o. na zlecenie Miasta Nowy Dwór Mazowiecki

Projekt, skład i druk: Adach Advertising Sp. z o.o.

Opracowanie tekstów:

Pracownicy Wydziału Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Mazowieckim.

Przy tworzeniu tekstów korzystano z:

- „Ilustrowanej monografii miasta Nowego Dworu Mazowieckiego z historią Twierdzy Modlin” Ryszarda Gołąba;
- „Twierdzy Modlin. Przewodnika historycznego z mapą” Piotra Oleńczaka;
- obszary.natura2000.org.pl

Zdjęcia:

Żaneta Żmuda-Kozina, Marek Jakuczek, Damian Ochtabiński, Grzegorz Sokołowski, Lotnisko Warszawa/Modlin, Recam Arts, archiwum Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Mazowieckim, PZ Studio, lokale gastronomiczne i obiekty noclegowe, Grzegorz Adach Jr., <http://pl.fotolia.com>

Egzemplarz bezpłatny

Teleadresy: stan na październik 2014 r.

ISBN: 978-83-937225-3-2

Wydatek współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013

Partnerzy Projektu:

TWIERDZA MODLIN
DLA DZIECI

SPIS TREŚCI

Powitanie	5
Jak dojechać	6
Mapa	14
Wypożyczalnia rowerów	16
Przewodnicy	17
Tablice informacyjne, mapy	17
Centrum Informacji Turystycznej	18
Muzeum Kampanii Wrześniowej i Twierdzy Modlin	19
Kasyno	20
Pomnik Obrońców Twierdzy Modlin	21
Brama Północy	21
Koszary, Wieża Czerwona i Spichlerz	22
Piekarnia	23
Bloki dla podoficerów	23
Pralnia	24
Prochownie	24
Szpital	24
Apteka	25
Cukiernia	25
Bloki carskie dla oficerów	25
Co jeszcze warto zobaczyć?	26
Inne zwierzęta w Twierdzy Modlin	26
Brama Ostrołęcka, Port Marynarki Wojennej, Elektrownia, Kojec Meciszewskiego	26
Dworzec kolejowy i lotnisko	27
Podziemia	27
Cmentarz forteczny	28
Pomnik Bałki Murmańskiej w Zakroczymiu	28
Plac zabaw w Parku Wybickiego	29
Basen	29
Przyroda	31
Ciekawostki	32
Na szlaku cesarzy, królów, wielkich wodzów i poetów	32
Twierdza niejednej roli	33
Historia Twierdzy Modlin w pigułce	34
Teleadresy	36

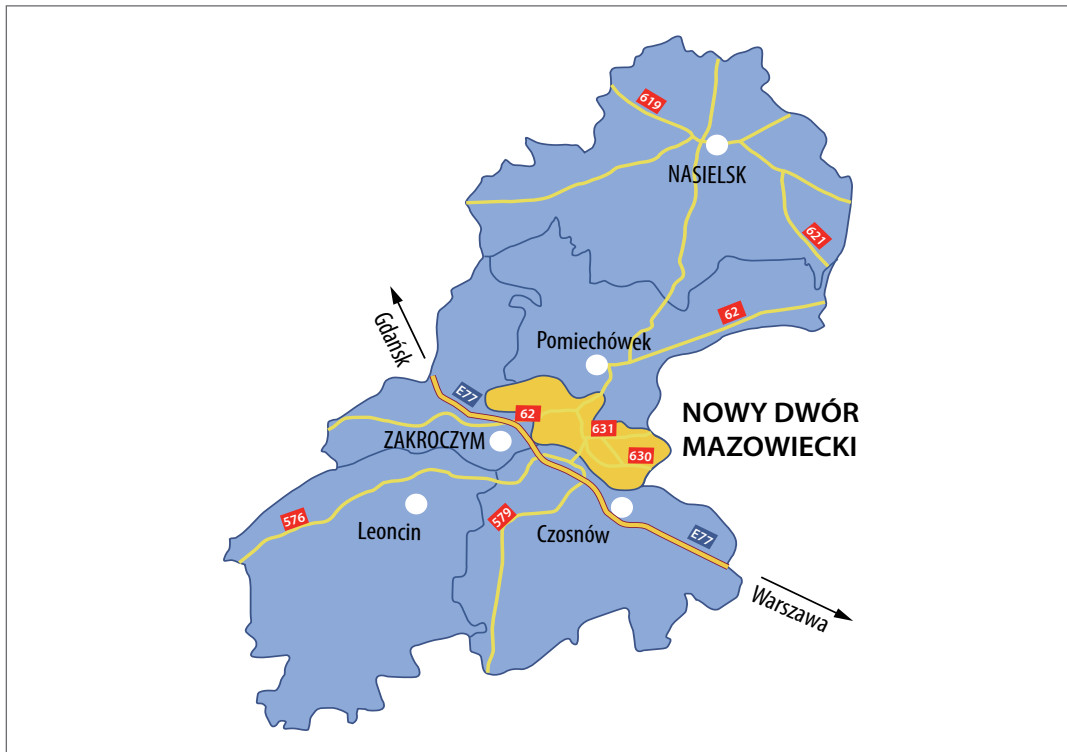
POWITANIE

Cześć! Nazywam się Baśka Murmańska. Będę Twoją przewodniczką po Twierdzy Modlin. Pewnie zastanawiasz się, skąd się tu wzięłam. Pozwól, że opowiem o sobie. Dawno temu z dalekiej, mroźnej krainy sprowadzili mnie tu polscy żołnierze. Przeżyłam z nimi wiele przygód. Nauczyli mnie stać na dwóch łapach i salutować. Bardzo ich lubiłam. Byliśmy jak rodzina. To z nimi spędziłam w Twierdzy Modlin najpiękniejszy okres swojego życia. Tak mi się tu spodobało, że postanowiłam wprowadzać innych w ten magiczny świat. Twierdza Modlin to miejsce naprawdę niezwykle. Kiedyś było to zamknięte wojskowe miasteczko. Zapraszam na wycieczkę! Przekonaj się o tym na własne oczy.

... a jeśli chcesz dowiedzieć
się o mnie więcej, zajrzyj na:
www.baskamurmanska.pl
www.facebook.com/baskamurmanska
Na mojej stronie internetowej znajdziesz
między innymi moje dzieje spisane przez
Eugeniusza Małaczewskiego.

JAK DOJECHAĆ?

Nowy Dwór Mazowiecki, na terenie którego znajduje się Twierdza Modlin położony jest w województwie mazowieckim, 34 km na północ od Warszawy. Szybko i bez trudu dotrzesz tu samochodem, pociągiem, autobusem, a nawet samolotem!

Samochodem

Nowy Dwór Mazowiecki położony jest w pobliżu trasy S7 Warszawa-Gdańsk. Jadąc od strony Warszawy należy skręcić w drogę krajową nr 85 (za Czosnowem) lub 62 (za mostem na Wiśle). Od strony Gdańska – należy skręcić w drogę nr 62 (za Zakroczymiem). Patrz na znaki, a nie przeoczysz informacji turystycznej w Twierdzy Modlin. Twierdza sąsiaduje przez drogę krajową nr 62 z lotniskiem w Modlinie. Od autostrady A2 to jakieś 40 km (z Grodziska Mazowieckiego przez Błonie). Jadąc z Płocka, należy kierować się drogą nr 62 przez Wyszogród.

Parkingi

Żeby iść na wycieczkę szlakiem Bałki Murmańskiej, najlepiej zaparkować przy Centrum Informacji Turystycznej (ul. Bałki Murmańskiej 164). Ogólnodostępny duży parking znajduje się także przy Cmentarzu Fortecznym (ul. Bema, od strony zjazdu z trasy 62 lub Zakroczymia). Ci, którzy chcą spacerować wzdłuż Narwi i murów koszar, mogą zaparkować przy Bramie Ostrołęckiej (zjazd z Ledóchowskiego w dół, w ul. Kalenkiewicza – dawną Obwodową). Jeżeli masz mało czasu i chcesz zwiedzić same koszary, zaparkuj przy Bramie Kadetów (skrzyżowanie ul. Bema z Al. Przewodników). Na terenie i w okolicy Twierdzy znajdziesz również wiele prywatnych parkingów przylotniskowych.

Pociągami

Miasto znajduje się na trasie linii kolejowej Warszawa – Gdańsk. W Nowym Dworze Mazowieckim znajdują się dwie stacje kolejowe: Nowy Dwór Mazowiecki (centrum) i Modlin. W pobliżu stacji Nowy Dwór Mazowiecki znajdują się przystanki komunikacji miejskiej i postój taksówek. Turystom z rowerami podróżującym pociągami polecam stację Modlin. Odległość od dworca w Modlinie do Centrum Informacji Turystycznej to ok. 2,5 km. Można tę trasę pokonać także pieszo, idąc w dół ulicami: Mieszka I, Kraszewskiego, Chłodną, Ledóchowskiego (jadąc z Warszawy – odwrotnie do kierunku jazdy, w stronę mostu).

Rozkład jazdy PKP: www.rozklad-pkp.pl

Infolinia Koleje Mazowieckie: +48 22 364 44 44

Infolinia PKP Intercity i TLK: 19 757

Taxi Nowy Dwór Mazowiecki 24 h: +48 600 105 105, +48 22 512 20 51

Taksówkę można też zamówić stacjonarnie. W trzech miejscach na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego (przy stacji PKP Nowy Dwór Mazowiecki, skrzyżowanie ul. Warszawskiej i Daszyńskiego oraz skrzyżowanie ul. Wojska Polskiego i Sikorskiego) znajdują się specjalne urządzenia służące zamawianiu taksówek oraz – poprzez połączenie ze Strażą Miejską – zgłaszaniu sytuacji zagrożenia.

Komunikacja miejska: www.translud.pl, www.nowydwormaz.pl
(Strefa Mieszkańca > Komunikacja)

Autobusem

Z Warszawy dojedziesz do nas autobusem lub busem z Dworca Zachodniego, Centralnego i Gdańskiego. Rozkłady jazdy dostępne są na stronach internetowych poszczególnych przewoźników. Wsiądź w Twierdzy przy ul. Ledóchowskiego, nieopodal charakterystycznego kasyna. Kierowca z pewnością podpowie. Dwa kroki dzielą Cię od Centrum Informacji Turystycznej.

Rozkład jazdy PKS: www.pksbilety.pl

Rozkład jazdy TRANSLUD: www.translud.pl

Samolotem

Na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego znajduje się Port Lotniczy Warszawa/Modlin. Port Lotniczy Warszawa/Modlin to pierwsze lotnisko w Polsce stworzone z myślą o tanich liniach lotniczych i charterach. Od czerwca 2012 r. pełni rolę regionalnego lotniska użytku publicznego, komplementarnego wobec Portu Lotniczego Chopina. Lotnisko obsługuje przewozy międzynarodowe na liniach krótkiego i średniego zasięgu. Operacje lotnicze odbywają się 24h na dobę.

Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin Sp. z o.o.

ul. Gen. Wiktora Thommee 1a, 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki

INFORMACJA TERMINAL

infolinia: +48 22 346 43 60, e-mail: info.terminal@modlinairport.pl

DOJAZD DO I Z LOTNISKA

W terminalu, na wprost wyjścia z Hali Odbioru Bagażu, ustawione są stoiska informacyjne Kolei Mazowieckich oraz ModlinBus'a, przy których pasażerowie uzyskują szczegółowe informacje o dojeździe do/z Warszawy. Dostępny jest tam aktualny rozkład jazdy pociągów i autobusów. Można również kupić bilety autobusowe i kolejowe. Pasażerowie mogą skorzystać z rekomendowanych przez lotnisko taksówek SAWA TAXI oraz TAXI MODLIN, które stoją bezpośrednio przed terminalem.

Autobusem z Warszawy

Z centrum Warszawy do lotniska bezpośrednio dojedziemy ModlinBus'em. Autokar zabiera pasażerów z parkingu przy Pałacu Kultury i Nauki, naprzeciwko wejścia głównego, od strony ulicy Marszałkowskiej, w pobliżu wyjścia ze stacji Metro Centrum i w czasie ok. 40 minut dowozi ich pod sam terminal. Rozkład autobusów ModlinBus dostosowany jest do rozkładu lotów. Ceny biletów kształtują się następująco:

- od 9 zł – bilet zakupiony przez internet na dowolny kurs ModlinBus. Na wzór systemów sprzedaży stosowanych w liniach lotniczych system ten premiuje osoby kupujące bilety na długo przed datą odjazdu
- 23 zł – bilet ulgowy dla dzieci w wieku 2-12 lat zakupiony zarówno przez Internet, jak i u obsługi bezpośrednio przed odjazdem autobusu (u kierowcy lub w kiosku ModlinBus)
- 33 zł – bilet normalny zakupiony u obsługi bezpośrednio przed odjazdem autobusu (u kierowcy lub w kiosku ModlinBus).

Oferta cieszy się dużym zainteresowaniem. Wielu podróżnych ceni sobie to połączenie za brak przesiadek, szybki transfer do centrum Warszawy, bezpłatny dostęp do internetu w czasie jazdy oraz komfort podróży. Autokary są nowoczesne, wygodne, klimatyzowane, z darmowym WI-FI oraz możliwością wydrukowania karty pokładowej. Wszelkie szczegóły jak cennik, rozkład jazdy oraz lokalizacja przystanków dostępne są na stronie przewoźnika www.modlinbus.pl.

Autobusem - inne miasta i miejscowości

Lotnisko umożliwia dojazd przed terminal również innym przewoźnikom autobusowym, w tym dalekobieżnym. Już dziś pasażerów dowożą: Radex z Olsztyna, B.U.T. ŻAK Tourist z Augustowa, PKS Białystok oraz Podlasie Express z Białegostoku. Dodatkowo, Modlinbus uruchomił połączenie z Łodzi. Wkrótce będzie jeszcze więcej połączeń z wielu miast Mazowsza i innych województw.

Samochodem

Z Warszawy do lotniska najszybciej dojedziemy krajową trasą S7, w kierunku na Gdańsk. Zgodnie z oznakowaniem, po przejechaniu Wisły należy skręcić na Nowy Dwór Mazowiecki, czyli do drogi nr 62 (pierwszy zjazd za Wisłą). Po przejechaniu kilkuset metrów, należy skręcić na światłach w lewo, do głównego wjazdu na lotnisko. Do dyspozycji pasażerów, którzy zdecydowali się dojechać własnym transportem jest 600 miejsc parkingowych. Ceny uzależnione są od długości postoju.

Pociągami

Pociągi jeżdżą z: Dworca Centralnego w Warszawie, Dworca Warszawa Gdańska oraz z Lotniska Chopina. Co 20-50 min. zabierają pasażerów do stacji kolejowej Modlin (4 km od lotniska), skąd podróżni dowożeni są bezpośrednio przed terminal specjalnymi, oznakowanymi autobusami. Cała podróż trwa ok. 1 godz. Bilety kosztują 15 zł.

Na stacji kolejowej w Modlinie zatrzymują się również pociągi dalekobieżne TLK relacji: Warszawa – Olsztyn, Bielsko Biała – Olsztyn, Kraków – Olsztyn, Kraków – Kołobrzeg, co poprawia dostępność lotniska dla podróżnych z odległych zakątków Polski, a także Katowic, Częstochowy, Radomia i Kielc.

Taksówką

Zalecamy korzystanie z rekomendowanych przez Lotnisko Warszawa/Modlin taksówek. Należą do nich Sawa Taxi oraz Taxi Modlin. Sześć stanowisk postojowych dla pojazdów ww. korporacji znajduje się w widocznym miejscu, vis a vis głównego wejścia do terminala pasażerskiego.

Strefa komercyjna

W oczekiwaniu na lot można skorzystać z punktów gastronomicznych, sklepów oraz innych usług znajdujących się Terminalu:

W strefie ogólnodostępnej:

- Sklep „Style & Beauty”: perfumy i kosmetyki, słodczyce, akcesoria i inne produkty;
- Kiosk: prasa, wyroby tytoniowe, słodczyce, akcesoria podróżne i inne;
- Coffee Express: przekąski ciepłe i zimne, kawa, herbata, napoje, kanapki, sałatki, desery i alkohole;

- Automaty: z napojami, przekąskami, artykułami higienicznymi i artykułami dla dzieci, z woreczkami foliowymi do kontroli płynów, ze świeżo wyciskanim sokiem z pomarańczy;
- Kantor wymiany walut: skup czeków podróżnych, usługa Pre-order & Pick-up, czyli zamówienia walut w Internecie poprzez www.ice-forex.com, zwrot VAT w systemie Global Blue, wypłaty z kart kredytowych;
- Bankomat Euronet;
- Bankomat Grupy BPS;
- Maszyna do foliowania bagażu;
- InPost-punkt obsługi klienta: przekazy pieniężne krajowe i zagraniczne (Western Union), opłaty za rachunki, przelewy, XERO oraz wydruki on-line, usługi internetowe on-line, usługi telefoniczne (połączenia krajowe i zagraniczne);
- Biuro Podróży VIVAGO: wczasy, wycieczki, bilety lotnicze, możliwość odprawy oraz ubezpieczenia.

W strefie zastrzeżonej (wolnoczowej), po kontroli bezpieczeństwa:

- Sklep "Tax and Duty Free Space": napoje alkoholowe, słodczy, słone przekąski, wyroby tytoniowe, napoje bezalkoholowe, akcesoria podróżnicze, gadzety, souveniry oraz inne produkty;
- Sklep „Style & Beauty”: perfumy i kosmetyki, słodczy, akcesoria i inne produkty;
- Short Stop: prasa, wyroby tytoniowe, słodczy, akcesoria podróżne i inne produkty;
- Sklep „Bestsellers”: Perfumy i kosmetyki, napoje alkoholowe, słodczy, wyroby tytoniowe, napoje bezalkoholowe, akcesoria podróżnicze, souveniry oraz inne produkty;
- LY Fine Jewellery: wyroby jubilerskie, biżuteria ze srebra i złota, wyroby z bursztynu, zegarki, akcesoria;
- Coffee Express: przekąski słone i słodkie, kawa, herbata, napoje, kanapki i alkohole;
- Bistro Travel Chefs: dania obiadowe, dania włoskie, kawa, herbata, czekolada, napoje zimne, świeże soki, kanapki z wieloma dodatkami, desery i alkohole.

Informacje lotniskowe

Wszystkie informacje lotniskowe, dot. rozkładu lotów, obsługi pasażerów i in. są dostępne na stronie internetowej www.modlinairport.pl, na profilu FB:

www.facebook.com/LotniskoWarszawaModlin oraz pod numerem infolinii lotniskowej: +48 22 346 43 60.

LEGENDA

pomniki, miejsca pamięci	przedszkole
przychodnie zdrowia,	szkoła podstawowa
parkingi,	gimnazjum
poczta,	murowane obiekty zabytkowe
przystanek autobusowy	szlaki turystyczne
punkt widokowy	informacja turystyczna
muzeum	wypożyczalnia rowerów
kościół	

LISTA OBIEKTÓW

1. Ruiny spichlerza zbożowego wzniesionego przez Bank Polski w 1844 r. wg proj. arch. J.J. Gaya
2. Kojec płk. Mieczysława z około 1838 r.
3. Działobitnia podwładowa z bramą w Koronie Utrackiej z lat 1832–1841
4. Reduta „Napoleona” z lat 1811–1815
5. Budynki carskie z lat 1897–1903
6. Prochownia z ok. 1900 r.
7. Brama „Ostrołęcka” z 1836 r.
8. Dawna brama „Północy” z 1811 r. z orłem Księstwa Warszawskiego
9. Brama „Ks. J. Poniatowskiego” 1836 r.
10. Brama „gen. J. H. Dąbrowskiego” z filarami mostu z 1837 r.
11. Działobitnia „gen. Dehna” z 1839 r.
12. Kasyno Oficerskie z przełomu XIX/XXw.,
13. Wieża „Czerwona” (zachodnia) zwana też „Tatarską”
14. Pomnik Obrońców Modlina z września 1957 r.,
15. Wieża wodna, neogotycka z 1847 r. (nieczynna)
16. Brama „Kadetów”
17. Koszary obronne, budowę rozpoczęto w 1832 r. (długość w obwodzie 2250 m)
18. Wieża wschodnia „Biała”
19. Elewator
20. Prochownia z 1811 r., zmodernizowana w 1899 r.
21. Prochownia z 1899 r. W 1939 r. stanowisko dowodzenia Dowódcy Obrony Modlina
22. Rawelin
23. Łaźnia i pralnia garnizonowa. Obecnie Hotel Royal.
24. Dawna stacja gołębi pocztowych
25. Elektrownia z 1924 r. (nieczynna)
26. Cmentarz Wojenny
27. Wieża Michałowska z ok. 1870 r.

NOWY DWÓR
MAZOWIECKI
www.nowydwormaz.pl

Nowy Dwór Mazowiecki TWIERDZA MODLIN

Wypożyczalnia rowerów

W pięciu stacjach (lotnisko, PKP Modlin, Centrum Informacji Turystycznej, koszar, zbieg ul. Warszawskiej i Zakroczymskiej w centrum Nowego Dworu Maz.) można bezpłatnie wypożyczyć rower i zwiedzać nim Twierdzę Modlin. Rezerwacji można dokonać bezpośrednio na miejscu przez specjalny słupkę przywoławczy lub wcześniej przez stronę internetową. Wszystkie informacje dostępne na www.rowery.nowydwormaz.pl

Przewodnicy

Jeżeli chcesz zwiedzać Twierdzę w towarzystwie przewodnika, Centrum Informacji Turystycznej pomoże Ci go znaleźć. Najlepiej jednak, gdy pomyślisz o tym jeszcze przed przyjazdem. Przewodnicy są dyspozycyjni w każdy dzień tygodnia i o każdej godzinie (pod warunkiem wcześniejszego zgłoszenia chęci zwiedzenia Twierdzy Modlin).

Towarzystwo Przyjaciół Twierdzy Modlin

tel. +48 503 999 673, fax +48 22 713 04 65

Fundacji Park Militarny Twierdzy Modlin

tel. 604 607 092, www.twierdzamodlin.pl

Przewodnicy oprowadzający po Twierdzy Modlin są członkami klubu przewodników Bastion. **Praktyczne rady dla zwiedzających:** należy zabrać ze sobą latarki, cieplejsze okrycie i stabilne obuwie.

Tablice informacyjne, mapy

W trzech punktach Twierdzy Modlin znajdują się tablice informacyjne z mapami, na których zaznaczone są najciekawsze zabytki.

Tablice znajdują się:

- przy zbiegu ulic Bema i Chrzanowskiego (blisko wjazdu do Twierdzy od strony lotniska),
- przy zbiegu ulic I Pułku Lotniczego Warszawa i Kalenkiewicza (niedaleko Bramy Ostrołęckiej)
- przy ulicy Ledóchowskiego między Pomnikiem Obrońców Modlina a Centrum Informacji Turystycznej.

Informacji szukaj także przy dworcu kolejowym w Modlinie oraz na lotnisku.

Dodatkowo większość obiektów jest oznaczona specjalnymi tablicami. Przeczytasz na nich najważniejsze informacje o danym obiekcie.

Mapę twierdzy można także pobrać ze strony www.nowydwormaz.pl (Strefa Turysty).

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Wycieczkę po Twierdzy zaczniemy od wizyty w Centrum Informacji Turystycznej. Tu miły Pan lub Pani podpowiedzą, co zobaczyć, gdzie zjeść (domowy obiad możesz też zjeść na miejscu) i przenocować. Dostaniesz tu mapę lub informator, skorzystasz z Internetu. W tym miejscu zaczyna się też gra szlakiem Bałki Murmańskiej. Mówiłam, że będę Twoją przewodniczką, więc zwiedzanie będzie nietypowe. Twoim zadaniem będzie odnalezienie figurek małych, białych misiów ukrytych na terenie fortyfikacji. Trzymasz pewnie już w rękach kartę z rymowanymi wskazówkami, mapę i specjalną krzyżówkę (można je dostać w CIT lub wydrukować z www.baskamurmanska.pl). Rozwiązując zagadki, będziesz przemierzał Twierdzę, a ja opowiem Ci na kolejnych stronach o tym, co zobaczysz w trakcie wycieczki. Twierdza nie będzie miała przed Tobą żadnych tajemnic. Stosuj się do poleceń na karcie. Gdy przejdiesz szlak, odgadniesz hasło. Wróć z nim potem do CIT, a dostaniesz nagrodę. Zaczynamy!

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Bałki Murmańskiej 164 (dawna: Ledóchowskiego 164)

05-160 Nowy Dwór Mazowiecki – Modlin Twierdza

tel. +48 22 713 32 79

czynne: wt–ndz w godz. 10.00–17.00

e-mail: 3rzeki@3rzeki.pl, www.3rzeki.pl

Bar Austeria

ul. Bałki Murmańskiej 164 (dawna: Ledóchowskiego 164)

05-160 Nowy Dwór Mazowiecki – Modlin Twierdza

tel. +48 22 775 52 81, czynne codziennie w godz. 12.00–18.00

Muzeum Kampanii Wrześniowej i Twierdzy Modlin

Jeśli jesteś już w Centrum Informacji Turystycznej, warto zajrzeć do Muzeum Kampanii Wrześniowej i Twierdzy Modlin. Znajduje się w tym samym budynku. Musisz wiedzieć, że podczas II wojny światowej Twierdza Modlin broniła się jeden dzień dłużej niż Warszawa. Żołnierze byli bardzo dzielni, ale musieli się poddać, bo brakowało im jedzenia i amunicji. W Muzeum znajdują się pamiątki nie tylko z czasów II wojny, ale też wcześniejszych – gdy państwami rządili jeszcze cesarze. Na pewno zainteresują Cię uzbrojenie i sprzęt wojskowy, mundury, chorągwie, order, mapy, fotografie.

ul. Bałki Murmańskiej 164

(dawna: Ledóchowskiego 164)

05-160 Nowy Dwór Mazowiecki

– Modlin Twierdza

czynne: wt, czw, sb i ndz w godz. 10.00–16.00

Bilet normalny: 5 zł, ulgowy: 2,5 zł

Zwiedzenie muzeum przez grupy zorganizowane i turystów indywidualnych w innym terminie jest możliwe po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu pod numerem +48 504 224 614.

HISTORIA I ZABYTKI

Kasyno

Gdy opuścisz Centrum Informacji Turystycznej i Muzeum, rozejrzyj się dokładnie. Przycupnęłam sobie pod jedną ze ścian. Gratulacje! Znalazłeś pierwszego misia, o którym była mowa w pierwszej zagadce na karcie (nie zapomnij o rozwiązaniu hasła w krzyżówce). Ten piękny budynek, na który patrzę, to dawne kasyno. Na samym początku wspomniałam, że Twierdza Modlin kiedyś była jak wojskowe miasteczko. W każdym mieście muszą być miejsca przeznaczone do rozrywki. Ty też pewnie nie wytrzymałbyś bez swoich zabawek i też lubisz pójść do kina lub teatru. Żołnierze również to lubią. W kasynie odbywały się wspaniałe bale, pokazy teatralne. Ten, przypominający pałac, obiekt wybudowali Rosjanie ponad 100 lat temu (w Twierdzy na przestrzeni lat stacjonowały wojska francuskie, polskie, rosyjskie i niemieckie; budynki, które możesz w niej teraz oglądać to głównie zasługa Rosjan). Jak na swoje czasy był bardzo nowoczesny. Miał centralne ogrzewanie i... klimatyzację (dzięki specjalnym otworom w ścianach). Do kasyna wstęp mieli jedynie żołnierze wyższej rangi – oficerowie. Dowódca całej twierdzy miał tu swoją siedzibę, przyjmował ważnych gości. W kasynie wyświetlano filmy, a nawet kręcono je! Całkiem niedawno powstawały tu sceny do filmu „Kochaj i tańcz” z Mateuszem Damięckim i Izabellą Miko.

Pomnik Obrońców Twierdzy Modlin

Idziemy dalej, szukamy drugiego misia. Niedaleko kasyna, po drugiej stronie ulicy, w głębi znajduje się Pomnik Obrońców Twierdzy Modlin. Przypomina o Bohaterach z 1939 r., o których opowiadałam Ci w Muzeum. Co roku we wrześniu składamy pod nim kwiaty. Pomnik odsłonił sam dowódca obrony Twierdzy – gen. Wiktor Thommee. Wcześniej, w tym miejscu, znajdował się pomnik Józefa Piłsudskiego. Jak Ci się podobają armaty?

Brama Północy

Znajduje się za Pomnikiem Obrońców Twierdzy Modlin, w głębi po prawej stronie. To jeden z najstarszych zabytków w Twierdzy Modlin. Powstała w 1811 r., zaledwie 5 lat po tym, jak Napoleon Bonaparte wydał rozkaz budowy Twierdzy. Kiedyś była to jedyna brama w Twierdzy. Łączyła drogi z Warszawy przez Jabłonnę i do Płocka, potem została zamurowana. Przy okazji muszę Ci powiedzieć, że wcześniej nie można było swobodnie wjeżdżać do i wyjeżdżać z Twierdzy. Potrzebna była specjalna przepustka. To wojskowe miasteczko, po którym Cię oprowadzam, było pilnie strzeżone. Żeby jechać do Płocka trzeba było pokonać dwa mosty, przejechać przez środek twierdzy, bramę i dnem fosi dojechać do właściwej drogi. Naprzeciwko Bramy Północy znajduje się tzw. rawelin – wysokie umocnienie ziemne w kształcie trójkąta.

Koszary, Wieża Czerwona i Spichlerz

Idziemy dalej! Przed oczami masz budynek z czerwonej cegły. Nie widzisz, gdzie się kończy i zaczyna. To koszary obronne o długości ponad 2 km – najdłuższy budynek w całej Europie! Mogły pomieścić 20 000 żołnierzy. Zewnętrzne ściany koszar mają grubość prawie 2 m. Gdy się dobrze im przyjrzyysz, zobaczysz ślady pocisków. Mnie znajdziesz przy jednej z bram nazwanej na cześć młodych adeptów sztuki wojskowej, którzy kiedyś się tu uczyli. Jak ogromny jest to budynek, zobaczysz z Wieży Czerwonej (idź cały czas w prawo). Przy dobrej pogodzie widać z niej nawet Warszawę. Pewnie zainteresuje Cię też, widoczny z Wieży, Spichlerz. Stoi na tzw. Wyspie Szwedzkiej. Dokładnie w tym miejscu Narew łączy się z Wisłą. Wyspa nazywa się tak, bo dawno temu Szwedzi budowali na niej pierwsze wojenne umocnienia. Prawdziwa historia Twierdzy Modlin po tej stronie rzeki zaczyna się jednak od Napoleona. Powracając do Spichlerza – kiedyś było go o połowę więcej. Niemcy nazywali go zaczarowanym zamkiem. Zagrał nawet zamek Horeszków w „Panu Tadeuszu”. Był taki czas, że był to najpiękniejszy budynek w całej Polsce. Spichlerz pełnił rolę magazynu, ale dzięki specjalnym oknom, przez które można było strzelać, mógł pełnić funkcje obronne. Wejście na Wieżę Czerwoną i zwiedzanie koszar możliwe po wykupieniu biletu-cegiełki.

Fundacja Nasza Historia

ul. Bema 200 c, Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 888 424 888, www.fundacjanaszhistoria.pl

Piekarnia

Wiesz już, gdzie bawili się oficerowie i gdzie przebywało najczęściej żołnierzy. Musieli też coś jeść. Po drugiej stronie budynku w kształcie podkowy (działobitni Dehna) znajduje się miejsce, w którym powstawał chleb dla wojskowej załogi Twierdzy Modlin. Było komu jeść, bo w najlepszych czasach stacjonowało tu ponad kilkanaście tysięcy żołnierzy. Budynki, o których mowa zbudowali Rosjanie w XIX wieku. Ten najbliższej rzeki to elewator – żywność przypływała do Twierdzy z Rosji Bugiem i Narwią. W drugim budynku magazynowano mąkę i kaszę. W trzecim była piekarnia. Chleb pieczono tu do 1994 r.

Obecnie na tym terenie działa Fundacja Park Militarny Twierdzy Modlin. Oprócz wyżej wymienionych budynków kryją się tam tajemnicze, podziemne korytarze. Wstęp płatny. Wejście od strony Wieży Czerwonej.

Fundacja Park Militarny Twierdzy Modlin
ul. Mickiewicza 99, Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom.: +48 696 081 633, +48 604 607 092
www.twierdzamodlin.pl

Bloki dla podoficerów

Przechodzisz przez osiedle, na którym mieszkała kadra podoficerska (trochę niższy stopień w wojsku niż oficer). Jedne z bloków, które widzisz są białe, a drugie czerwone. Te białe są nowsze – z lat 30. XX wieku. Mieszkali w nich polscy żołnierze. Czerwone pochodzą z przełomu XIX i XX w. Budowane były dla podoficerów armii rosyjskiej. Podobne bloki dla oficerów zobaczysz w drodze powrotnej do Centrum Informacji Turystycznej. Co ciekawe, żaden z czerwonych bloków nie ma piwnic, ale osobne komórki. Też z czerwonej cegły.

Pralnia

Masz za sobą połowę trasy. Teraz będzie z górki. W tym miejscu dawno temu znajdowała się pralnia. Jak już wiesz, w Twierdzy bywało kilkanaście tysięcy żołnierzy. Ich mundury trzeba było gdzieś wyprać! Niedaleko pralni była łaźnia – tu z kolei żołnierze zażywali kąpeli. Letnią porą mieli do dyspozycji też rzekę, którą zobaczysz za murem.

Jeśli zgłodniałeś, w hotelowej restauracji możesz zjeść pyszny obiad. Do Twojej dyspozycji jest plac zabaw.

Hotel Royal

ul. Szpitalna 99, 05-160 Nowy Dwór Mazowiecki

tel. +48 22 188 41 88

e-mail: repcja@royalhotel.pl

www.royalhotel.pl

Prochownie

Nie wiem, jak Tobie, ale mi żołnierz kojarzy się głównie z pistoletem. W Twierdzy znajdowało się specjalne laboratorium, w którym można było wytwarzać amunicję. Wytworzony proch, kule armatnie i karabinowe trzeba było przechowywać w bezpiecznym miejscu. Do tego służyły prochownie. Jest ich kilka. Jedną z nich możesz zobaczyć przy wyjściu z terenu dawnej pralni (na rogu po lewej stronie). Prochownie mają ściany grube na ponad 2 m i są przysypane równie grubą warstwą ziemi.

Szpital

Mam nadzieję, że siły wróciły! Czas znaleźć kolejnego niedźwiadka. Gotowy? Znajdziesz go w miejscu, w którym kiedyś był szpital. Dziś znajduje się tam kościół (patronką parafii jest moja imienniczka). Takich drewnianych budynków było tu więcej. Chorzy żołnierze tu się leczili.

Apteka

Jeżeli odnalazłeś malutką Basię, jesteś już prawie na mecie szlaku. Zanim znajdziesz ostatnią, zboczmy na chwilę z trasy. Chcę Ci pokazać jeden z najstarszych budynków w Twierdzy Modlin. Słyszałeś o Napoleonie Bonaparte? Podobno on sam go zaprojektował. Mało tego – to Napoleon w 1806 r. wydał rozkaz o budowie Twierdzy Modlin. Ten wielki wódz docenił miejsce na wysokie skarpie w widłach Narwi i Wisły. Stwierdził, że trudno będzie je zdobyć nieprzyjaznym wojskom. Reduta Napoleona to kwadratowa wieża z dziedzińcem w środku. Na parterze wieży były magazyny wody, żywności i amunicji. Piętro mogło pomieścić 300 żołnierzy. Przez jakiś czas w reducie mieścił się skład leków, dlatego bywa nazywany apteką.

Cukiernia

W końcu docieramy do cukierni. Przyprowadziłam Cię tu, bo nie tylko znajdziesz tu ostatniego misia, ale możesz też zjeść pyszne ciastko przygotowane specjalnie dla turystów na moim szlaku. Zapytaj przy kasie o Baśkę.

Kawiarnia Szarow

ul. Obrońców Modlina 292, 05-160 Nowy Dwór Mazowiecki

czynne codziennie 8.00–19.00

www.kawiarniaszarow.pl

Bloki carskie dla oficerów

Wracamy do Centrum Informacji Turystycznej po nagrodę! Pamiętaj o haśle. Kieruj się w stronę ulicy Ledóchowskiego. Przechodzimy przez park, po prawej stronie widać bloki z czerwonej cegły. To dawne mieszkania oficerów rosyjskiej armii. To trochę inne bloki niż te budowane teraz, prawda? Jak Ci się podobają? Od współczesnych bloków różnią się nie tylko tym, że nie mają piwnic. Mieszkania w blokach carskich są duże i wysokie (prawie 4 m) – gdybyś tam mieszkał, słoń indyjski mógłby do Ciebie wpadać na herbatę.

CO JESZCZE WARTO ZOBACZYĆ?

Gratulacje! Odnalazłeś wszystkie misie. Jestem z Ciebie dumna! Mam nadzieję, że spodobało Ci się to, co zobaczyłeś do tej pory i poszerzyłeś swoją wiedzę o Twierdzy Modlin. Nie zapomnij zrobić sobie ze mną pamiątkowego zdjęcia przy Centrum Informacji Turystycznej! To dawne wojskowe miasteczko kryje w sobie jednak więcej tajemnic i ciekawostek. Jeśli masz czas, siłę i ochotę – sprawdź, co jeszcze warto zobaczyć!

Inne zwierzęta w Twierdzy Modlin

Nie byłam jedynym zwierzątkiem w Twierdzy Modlin. W wojsku pracowały gołębie i konie. Pewnie słyszałeś, że gdy nie było komputerów, a nawet telefonów wiadomości przekazywano za pomocą ptaków. Nie inaczej było w Twierdzy. Do dziś znajduje się tu stacja gołębi pocztowych (między Bramą Ostrołęcką a koszarami, teren prywatny). Z kolei, gdy nie było samochodów ludzie używali koni do tego, by móc się przemieszczać. Pozostały budynki, w których kiedyś były stajnie i kuźnie (niedaleko carskich bloków dla oficerów – od strony ul. Chrzanowskiego).

Brama Ostrołęcka, Port Marynarki Wojennej, Elektrownia, Kojec Meciszewskiego

Brama Ostrołęcka znajduje się niedaleko stacji gołębi pocztowych. To jedno z miejsc kontrolowanej komunikacji do i z Twierdzy. Kiedyś ta brama wyglądała trochę inaczej. Miała most zwodzony i fosę po zewnętrznej stronie. Były nawet tory kolejki wąskotorowej z pobliskiego

dworca. Mur, który widzisz przy bramie to mur Carnota. Wąskie okna umożliwiały ostrzał nieprzyjacielskich wojsk. Gdy pójdziesz wzdłuż rzeki (ale nie wyjdiesz poza bramę), dotrzesz do pamiątkowej kotwicy. Po drugiej stronie rzeki znajdowała się stocznia, w której remontowano statki wojenne. Jeśli pójdziesz dalej, wzdłuż rzeki po jednej stronie i muru koszar po drugiej – zobaczysz u stóp Wieży Białej na koszarach dawną elektrownię. Które miasto obeszło by się bez niej? Dalej tą drogą dojdiesz do tzw. kojca Meciszewskiego. Jesteś naprzeciwko Spichlerza, który widziałeś wcześniej z Wieży Czerwonej. Ładny widok, prawda?

Dworzec kolejowy i lotnisko

Dworzec kolejowy został zbudowany w 1927 r. Przypomina dworek. Był użytkowany do lat 90. Niedawno przeszedł kapitalny remont i odzyskał dawną funkcję. Dziś często korzystają z niego pasażerowie lotniska w Modlinie. No właśnie, lotnisko. Ono też kiedyś było wojskowe. W Twierdzy Modlin istniała nawet specjalna szkoła, w której uczyli się przyszli piloci. Mieściła się w koszarach – najdłuższym budynku w Europie, który miałeś okazję zobaczyć.

Podziemia

Wiele miast i miasteczek ma swoje podziemia. Nie inaczej jest w Twierdzy Modlin. Tutejsi żołnierze byli przygotowani na wszystko. Pod ziemią budowali specjalne korytarze. Próbkę możesz zobaczyć pod dzisiejszą Restauracją Borodino. Gdy ją budowano, natknięto się na to niezwykle znalezisko. Dziś są odnowione i przeznaczone do zwiedzania. Na tym terenie znajduje się plac zabaw i specjalny punkt widokowy na wysokim kopcu.

Restauracja Borodino

ul. Gen. Thomme 10, 05-102 Nowy Dwór Maz.

tel. +48 22 336 06 66, fax +48 22 336 06 67

e-mail: borodino@hotelmodlin.pl

www.restauracjaborodino.pl

Cmentarz forteczny

Takie miejsce też musi się znaleźć w każdym mieście. Nie inaczej jest w Twierdzy Modlin. Cmentarz znajduje się przy ul. Bema (od strony lotniska). Założyli go Niemcy podczas I wojny światowej. Znajduje się tu symboliczne mauzoleum (nagrobek) pierwszego w niepodległej Polsce, komendanta Twierdzy – płk. Edwarda Malewicza. Na cmentarzu fortecznym pochowani są żołnierze różnych narodowości, często anonimowi. Było to też miejsce pochówku cywilów.

Pomnik Baśki Murmańskiej w Zakroczymiu

Równie ciekawe jak sama Twierdza Modlin są jej okolice. W bezpośrednim sąsiedztwie Twierdzy znajduje się Zakroczym – jedna z najstarszych miejscowości na Mazowszu. Niewątpliwie jest to miejsce warte odwiedzin. Tym bardziej, że w Zakroczymiu stanął pomnik Baśki Murmańskiej. Pomnik znajduje się w Garnizonie Wydzielonym Wojska Polskiego NOWOWILEJKA należącym do Macieja Kostrzewskiego. Garnizon nie bez powodu nazywany jest stanicą tradycji oręża polskiego. Posiada liczne zbiory związane z wojskowością, o których z pasją opowie Ci właściciel, znany i lubiany przewodnik. Nowowilejka mieści się w Zakroczymiu przy ul. Gałachy 2. Aby zwiedzić to niezwykle muzeum, należy umówić się telefonicznie pod numerem: **+48 22 785 22 70** lub **+48 786 983 243**. W gminie Zakroczym jest kilkadziesiąt zabytków. Przy okazji wizyty w Nowowilejce warto wybrać się m. in. na zakroczymski rynek. Odnajdziemy w tej miejscowości także kościół z XV wieku i klasztor ojców Kapucynów z wieku XVIII. Warto odnotować, że Zakroczym to enklawa ciszy, zieleni i spokoju. Prawdziwy raj dla miłośników agroturystyki. Kraina wąwozów usytuowana nad Wisłą. W gminie Zakroczym powstają zdrowe, ekologiczne produkty rolne (niektóre z nich wpisane na listę produktów regionalnych), które można kupić w lokalnych sklepach. W Zakroczymiu w zabytkowym dworze swoje wesele świętował znany na całym świecie polski piłkarz Robert Lewandowski. Nie ma na co czekać! Trzeba wybrać się do Zakroczymia! Tym bardziej, że znajduje się tu też jeden z fortów Twierdzy Modlin.

Plac zabaw w Parku Wybickiego

Jeżeli masz jeszcze czas i ochotę na zabawę, zapraszam do Parku Miejskiego im. Józefa Wybickiego w centrum Nowego Dworu Mazowieckiego.

Park Miejski im. Józefa Wybickiego w Nowym Dworze Mazowieckim znajduje się między ulicami: Wybickiego, Warszawską, Kościuszki i Sukienną. Tuż obok zabytkowego, klasycystycznego kościoła pod wezwaniem św. Michała Archanioła z jednej strony i rzeką Narwią z drugiej. W pobliżu Parku znajduje się także zabytkowy budynek, w którym obecnie mieści się apteka. Zrewitalizowany dzięki środkom z Unii Europejskiej. Na terenie Parku znajduje się plac zabaw dla dzieci i infokiosk. Można tu korzystać z Internetu także na własnym komputerze dzięki sieci WI-FI. Atrakcją jest (czynna w sezonie letnim) kolorowa, świecąca fontanna. Zielony zakątek w sercu miasta. Doskonałe miejsce na spacer i (nie tylko bierne) chwile relaksu!

Parkowanie na ulicy przy Parku lub na pobliskim parkingu przy Placu Solnym.

Basen

Oprócz trzech rzek mamy w Nowym Dworze Mazowieckim także kryty basen. Zapraszamy! Czekają na Ciebie: basen sportowy, basen rekreacyjny, zjeżdżalnia, a na dorosłych sauna.

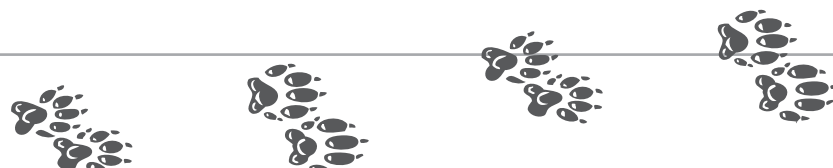
Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 66, Nowy Dwór Mazowiecki

Basen czynny: pon-ptw godz. 6.00–22.00

sb-ndz: 8.00–22.00

www.nosir.nowydwormaz.pl

PRZYRODA

Oprócz zabytkowych budynków w Twierdzy Modlin możesz natknąć się na pomniki przyrody. Potężna topola biała znajduje się przy wjeździe do Twierdzy od strony Zakroczymia – nieopodal wejścia na cmentarz forteczny. Musisz wiedzieć, że na Twierdzę Modlin oprócz wszystkiego, co zobaczyłeś składają się też forty. Forty w Janówku, Dębinie, Strubinach, miejscowości Błogosławie i Goławicach oraz kazamaty sąsiadujące z Twierdzą od północy są objęte ochroną, bo zimują w nich nietoperze – mopki. Objęty ochroną jest też cały odcinek Wisły na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego. Ostatnia dzika rzeka Europy jest ostoją ptaków wodno-błotnych. Do rzadkości należą dziś lasy łęgowe.

CIEKAWOSTKI

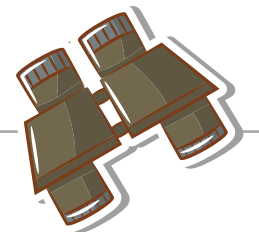
Na szlaku cesarzy, królów, wielkich wodzów i poetów

Cesarz Francuzów w latach 1804-1814, wytrawny strateg – Napoleon Bonaparte wiedział, że do prowadzenia skutecznej ofensywy niezbędne będzie stworzenie odpowiedniego zaplecza. Postanowił, doceniając położenie Modlina, wybudować tutaj twierdzę mającą pierwotnie służyć jako magazyn żywności. Decyzję o budowie twierdzy w Modlinie Napoleon podjął w grudniu 1806 r. Niewątpliwie zaprojektował twierdzę w sensie koncepcyjnym. Brakuje źródeł o odwiedzinach cesarza w twierdzy, ale z pewnością był w jej pobliżu. W grudniu 1806 r. z dachu domu we wsi Okunin (obecnie dzielnicy Nowego Dworu Mazowieckiego) obserwował bitwę pod Czarnowem. Z kolei car rosyjski, Mikołaj I (1796-1855) był w twierdzy aż siedemnaście razy. To on przemianował ją na Nowogeorgijewsk, czyli twierdzę św. Jerzego – patrona Rosji. Mikołaj I przyjmował tu monarchów europejskich. Modlin był jego dumą. W twierdzy bywali także inni carowie rosyjscy: Aleksander II, Aleksander III i Mikołaj II oraz ostatni cesarz Niemiec, Wilhelm II Hohenzollern (1859-1941). Dwukrotnie w Modlinie był także Fryderyk August III, król saski i książę warszawski. Z modlińską twierdzą związani byli także zasłużeni dla Polski wodzowie: Józef Poniatowski, Józef Chłopicki, Józef Piłsudski i Władysław Sikorski. Wielokrotnie o twierdzy pisał współautor Konstytucji 3 Maja, Julian Ursyn Niemcewicz.

Twierdza niejednej roli

Twierdza Modlin, dzielnica Nowego Dworu Mazowieckiego, często „gra” w filmach. Powstało tu kilkanaście filmów, najbardziej znane to: „Pan Tadeusz” i „Wesele” Andrzeja Wajdy, „W ciemności” Agnieszki Holland, „CK Dezerterzy” Janusza Majewskiego czy „Bitwa Warszawska” Jerzego Hoffmana. Obok tych znanych filmów fabularnych powstawały tu też liczne seriale, na przykład: „Przeprowadzki”, „Czas honoru”, „Kryminalni”. Filmowe plenery w twierdzy to przede wszystkim: Brama Poniatowskiego, ciąg aprowizacyjny na terenie Fundacji Park Militarny, budynek Kasyna oraz tereny pod Wieżą Czerwoną. Kolejnym filmowym miejscem w Nowym Dworze Mazowieckim są malownicze ruiny spichlerza, w których powstawały między innymi sceny do „Pana Tadeusza”, „Avalonu”, „Kryminalnych” i kilku teledysków. W kilku produkcjach brały też udział nowodworskie mosty (np. teledysk Moniki Brodki). Warto sprawdzić, jak magia kina zmienia rzeczywistość.

HISTORIA TWIERDZY MODLIN W PIGULCE

Strategiczne położenie w widłach rzek doceniali już Szwedzi w XVII w. podczas słynnego Potopu. Miejsce, w którym pobudowali pierwsze umocnienia nazywane jest do dziś Wyspą Szwedzką (obecnie znajduje się tam Spichlerz).

Z zamiarem budowy twierdzy w latach 90. XVIII nosili się Rosjanie, jednak uprzedził ich sam Napoleon Bonaparte. To on w grudniu 1806 r. podjął decyzję o budowie twierdzy, którą rozpoczęto w 1807 r. Projekt oparty był na koncepcji trzech koron, czyli budowy potężnych umocnień zewnętrznego narysu. Z czasów Księstwa Warszawskiego zachowało się kilka budowli, w tym tzw. reduta Napoleona.

W 1813 r. – po trwającym prawie rok oblężeniu - Francuzów wyparli z twierdzy Rosjanie. Choć próbowano temu zapobiec podczas Powstania Listopadowego, kiedy to Twierdza Modlin niejako stała się na kilka dni stolicą kraju, w latach 30. XIX w. rozpoczęli oni intensywną rozbudowę fortyfikacji pod kierownictwem generała Dehna. W 1834 r. Modlinowi nadano nową nazwę: Nowogrogeorgiewsk. Nazwa ta przetrwała do 1915 r. W 1844 r. powstał Spichlerz, w latach 30. XIX w. – obwód gigantycznych koszar obronnych obliczonych na 20 000 żołnierzy. W planach strategicznych Powstania Styczniowego Modlin miał szczególne miejsce. Zdobyć twierdzy miało być głównym źródłem uzbrojenia powstańczej armii. Plan nie powiódł się. W 1883 r. rozpoczął się nowy etap w dziejach twierdzy. Modlin postanowiono otoczyć pierścieniem fortów. W ciągu 90 lat panowania Rosjan w Twierdzy stała się ona rozległym kompleksem obronnym zajmującym powierzchnię 200 km² (w tym właśnie dwa pierścienie fortów – wewnętrzny złożony z 8 fortów i zewnętrzny złożony z 10 fortów).

W czasie I wojny światowej twierdza na trzy lata dostała się pod panowanie niemieckie (od 1915 r.).

Ważną rolę odegrała także w czasie wojny polsko-bolszewickiej z 1920 r. W walkach udział brała Flotylla Wiślana, której portem macierzystym był Modlin.

W latach 1919-1926 w koszarach mieściła się Szkoła Kadetów. Były one też siedzibą Szkoły Podchorążych Broni Pancernych, Centrum Wyszkożenia Saperów i wielu innych prestiżowych

jednostek Wojska Polskiego. W okresie międzywojennym naprawiano fortyfikacje zniszczone w ofensywie niemieckiej z roku 1915. Ważnym wydarzeniem była budowa pierwszej, nowoczesnej elektrowni zasilającej w prąd nie tylko twierdzę, ale też Nowy Dwór. Elektrownia ta działała do lat 50-tych XX wieku. W Modlinie powstała również stocznia i, wspomniany, I port Marynarki Wojennej II Rzeczypospolitej. W okresie tym wzniesiono również budynki mieszkalne (białe bloki), modernizowano koszary.

Twierdza w czasie działań obronnych stolicy we wrześniu 1939 r. stanowiła ważny przyczółek obronny. We wrześniu 1939 r. Modlina broniło łącznie około 15 000 żołnierzy.

Modlin bronił się o jeden dzień dłużej niż Warszawa. Gen W. Thommee podpisał kapitulację Twierdzy 29 września o godz. 8.00. Jak pisano później: żołnierzowi do skutecznej walki potrzebne są: broń i amunicja, żywność oraz pomoc medyczna. W Modlinie żadnego z tych składników nie było. Generał Thommee, by nie przysparzać więcej cierpień żołnierzom i ludności cywilnej, zdecydował o kapitulacji, ale na ściśle określonych warunkach. Były to: zapewnienie opieki medycznej rannym, natychmiastowe nakarmienie całej załogi, niepodleganie konfiskacie osobistego majątku oficerów i żołnierzy, opuszczenie twierdzy przez oficerów razem z białą bronią (szable). Załoga Modlina miała także nie zostać rozdzielona na obozy i wywieziona za granicę, a po załatwieniu formalności związanych z wydaniem dokumentów zwolniona do domów.

Niemcy do twierdzy wkroczyli 29 września o godz. 10.00. Przez okres okupacji wykorzystywali twierdzę m. in. na ośrodek szkolenia poborowych Wehrmachtu, bazę zaopatrzeniową wojsk frontu wschodniego, a od 1943 r. stacjonowała tutaj dywizja Wehrmachtu. Modlin został wyzwolony 18 stycznia 1945 r. przez Armię Czerwoną. W czasie wojny i okupacji został znacznie zniszczony.

Po II wojnie światowej twierdza stała się ośrodkiem szkolenia wojska. Powojenna historia Modlina związana była w znacznej mierze z lotnictwem. Już w roku 1945 przybyła tu polska jednostka samolotów szturmowych, a w latach 50-tych stacjonowały tutaj dwa pułki bombowe. W tym samym czasie trwała budowa lotniska. W 1958 r., kiedy lotnisko było już gotowe, w Modlinie powstała Wyższa Szkoła Pilotów, po dwóch latach przekształcona w Centrum Szkolenia Lotniczego. Na bazie lotniska wojskowego powstał współczesny Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa – Modlin.

W ostatnich latach obserwujemy zakup poszczególnych obiektów wchodzących w skład Twierdzy Modlin przez prywatnych inwestorów, dzięki czemu odzyskują one dawny blask i zyskują nowe funkcje. Przykładem może być dawna pralnia, stacja gołębi pocztowych czy koszary.

TELEADRESY - NOCLEGI

Royal Hotel ****

ul. Szpitalna 93, 05-160 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 188 41 88
e-mail: repcja@royalhotel.pl
www.royalhotel.pl

Hotel Best Western Airport Modlin ***

ul. Paderewskiego 1c, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 785 71 00, fax +48 22 785 72 00
e-mail: repcja@bwairportmodlin.com
www.bwairportmodlin.com

TELEADRESY - NOCLEGI

Hotel Bartnik

ul. Bohaterów Modlina 39, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 83 02, tel. kom. +48 608 323 300
e-mail: hotel_barnikndm@wp.pl
www.bartnik.emeteor.pl

Hotel Elektromex

ul. Bohaterów Modlina 57, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 36 70, faks +48 22 775 36 70
e-mail: hotelelektromex@interia.pl
www.hotelelektromex.emeteor.pl

Kwatera prywatna - Irena Kotarska

ul. Sportowa 36
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 17 97
tel. kom. +48 600 114 289

Kwatera prywatna - Źródleko

ul. Źródlana 19 (Modlin Górka)
05-102 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 713 19 77
tel. kom +48 503 490 660

TELEADRESY - NOCLEGI

Hotel Sokolowska ***

ul. Generała Thommee 15,
05-102 Nowy Dwór Maz.
tel. kom. +48 508 111 572
www.hotelsokolowska.pl

Hotelik

ul. Kopernika 22 (Modlin Stary)
05-102 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 357 10 09
e-mail: kontakt@nowyhotelik.pl
www.nowyhotelik.pl

Versal apartHotel

ul. Wojska Polskiego 45a, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel.: +48 22 188 4 199, +48 22 371 33 00
e-mail: versal@vp.pl
www.versalhotel.p

Villa Modlin Airport

ul. Mieszka I 116
05-120 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 500 400 513

GASTRONOMIA

Restauracja Napoleńska - Hotel Royal

ul. Szpitalna 93, 05-160 Nowy Dwór Mazowiecki

tel. +48 22 188 41 88

e-mail: repcja@royalhotel.pl

www.royalhotel.pl

Restauracja Piano

Best Western Modlin Airport

ul. Paderewskiego 1c, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki

tel. +48 22 785 71 00, fax +48 22 785 72 00

e-mail: repcja@bwairportmodlin.com

www.bwairportmodlin.com

Versal Restaurant

ul. Wojska Polskiego 45a

05-100 Nowy Dwór Mazowiecki

tel.: +48 22 188 41 99, +48 22 371 33 00

e-mail: versal@vp.pl, www.versalhotel.pl

Restauracja Borodino

ul. Gen. Thomme 10, 05-102 Nowy Dwór Maz.

tel. +48 22 336 06 66, fax +48 22 336 06 67

e-mail: borodino@hotelmodlin.pl

www.restauracjaborodino.pl

GASTRONOMIA

Pizzeria Hit

ul. Paderewskiego 4
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 48 88
www.pizzeriahit.pl

Pizzeria Dagrasso

ul. Sukienna 54
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 20 54
www.dagrasso.pl

Pizzeria Di Cantina

ul. Kopernika 44
05-102 Nowy Dwór Mazowiecki
Modlin Stary,
tel. kom. +48 505 919 291
www.facebook.com/pizzadicantina
e-mail: dicantina@op.pl
www.pizzadicantina.pl

Pizzeria La Famille

ul. Wojska Polskiego 33, 05-101 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 390 21 31, tel. kom. +48 788 600 788
e-mail: restauracja@lafamilie.pl
www.lafamilie.pl

Pizzeria Perfetto

ul. Partyzantów 3
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom.: +48 695 183 163, +48 601 517 896

Naleśnikarnia Zachcianka

ul. Daszyńskiego 16
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 504 386 095
www.facebook.com/nalesnikarniazachcianka

Fresh & Pub Catering

ul. Stefana Czarnieckiego 11, 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki, Modlin Stary
tel. kom. +48 661 618 071
www.facebook.com/freshpubcatering
e-mail: fresh.pub.catering@gmail.com

GASTRONOMIA

Bar Austeria

ul. Bałki Murmańskiej 164
Nowy Dwór Mazowiecki (Modlin Twierdza)
tel. +48 22 775 52 81

Bar Donald

ul. Zakroczyńska 34, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 54 44
e-mail: biuro@bar-donald.pl
www.bar-donald.pl

Kebab Semiramis

ul. Bohaterów Modlina 77B
tel. kom. +48 516 540 601

Bar na Zakroczyńskiej

ul. Zakroczyńska 2
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 519 191 999
e-mail: barnazakroczyńskiej@wp.pl

Burger 66

ul. Sępólowskiej 6
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 796 678 086
www.facebook.com/66burger

Cafe Olimp

ul. Sportowa 66
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 33 10
tel. kom.: +48 502 644 689, +48 695 983 899
www.cafeolimp.com.pl

Cafe Nowa

ul. Paderewskiego 1a
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 511 491 787

Cafe Espresso

ul. Przejazd 28
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 792 656 766
www.facebook.com/expressoNDM

Charlie's

ul. Bohaterów Modlina 46
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 881 95 48
www.facebook.com/pages/Charlies
e-mail: bar@charlies.pl

Kawiarnia Szarow

ul. Obrońców Modlina 292,
Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 713 04 60,
czynne codziennie od 8.00 do 19.00

Kawiarnia - Cukiernia

ul. Wojska Polskiego 43
05-100 Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 23 84 wew.108

DLA MAŁYCH I DUŻYCH

Bajbalandia - Sala zabaw dla dzieci

ul. Mazowiecka 14, Nowy Dwór Mazowiecki

tel. kom. +48 608 122 567

e-mail: bajbalandia@bajbalandia.pl

www.bajbalandia.pl

Fundacja Park Military Twierdzy Modlin (organizacja wypoczynku)

ul. Mickiewicza 99, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki

tel. kom.: +48 604 607 092, +48 696 081 633

czynne od poniedziałku do piątku w godz. od 9.00 do 16.00

e-mail: info@twierdzamodlin.pl

www.twierdzamodlin.pl

Hard Team (organizacja wypoczynku)

ul. Gen. Z. Berlinga 15/18, 05-101 Nowy Dwór Maz.

tel. +48 22 775 58 04

www.hard-team.pl

Małe Kilometry (organizacja wypoczynku)

tel. kom. +48 501 521 511

e-mail: klub@malekilometry.pl

www.malekilometry.pl

AKTYWNY WYPOCZYNEK

Akademia Zdrowia Lejdis

ul. Okunin 128A, Nowy Dwór Mazowiecki
tel. +48 22 775 40 22
e-mail: akademiazdrowiandm@interia.pl
www.akademiazdrowiandm.pl

Avecon Akademia Zdrowia Siłownia

ul. Sportowa 66, Nowy Dwór Mazowiecki
tel. kom. +48 698 735 638
www.avecon.com.pl

Fitnezja - Klub fitness

ul. Słowackiego 2
tel. kom. +48 507 838 232
e-mail: zajecia@fitnezja-ndm.pl
www.fitnezja-ndm.pl

Agat - Wypożyczalnia kajaków

Śniadówko 27, 05-180 Pomiechówek
tel.: +48 697 703 985, +48 607 040 875

El-daw - Wojciech Niepytański Wypożyczalnia kajaków

tel. kom. +48 608 365 418
(Joniec)
www.eldawkajaki.pl

Kaja - Jarek Opolski Wypożyczalnia kajaków

tel. kom. +48 505 501 767
(Sobieski n. Wkrą)
e-mail: kajaki@kaja-sobieski.pl
www.kaja-sobieski.pl

Marco - Wypożyczalnia Kajaków

tel. kom. +48 514 116 466
Śniadówko 25
05-180 Pomiechówek

Mobilna wypożyczalnia kajaków

Sławomir Bańbura
tel. kom. +48 502 505 650
(Wieliszew)
e-mail: sbanbura@gmail.com

Kampinos Bike Wypożyczalnia rowerów

ul. Kusocińskiego 25, 05-152 Palmiry
tel. kom.: +48 603 899 198
+48 603 774 975
e-mail: mfala1954@wp.pl
www.kampinosbike.pl

Nowodworski Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 66
tel. +48 22 775 41 42
www.nosir.nowydwormaz.pl

Polski Związek Wędkarski Kolo nr 15 w Nowym Dworze Mazowieckim

ul. Sukienna 24 a
tel. +48 22 775 29 77
e-mail: pzwkolo15@interia.pl
www.kolo15ndm.ompzw.pl

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (rejsy katemaranem)

ul. Sukienna 14
tel. +48 22 775 22 49
tel. kom. +48 601 100 100
www.woprndm.pl

W przypadku wypożyczalni kajaków istnieje możliwość dowiezienia ich na wskazane miejsce.

*Szczęśliwego
Nowego Dworu!*

www.nowydwormaz.pl

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wydatek współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013

Partnerzy Projektu:

